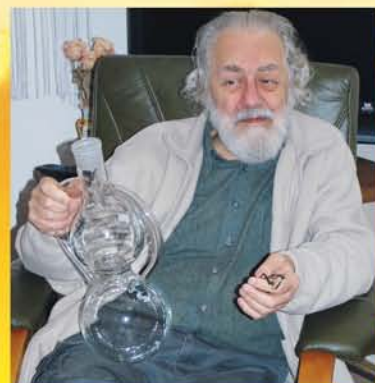
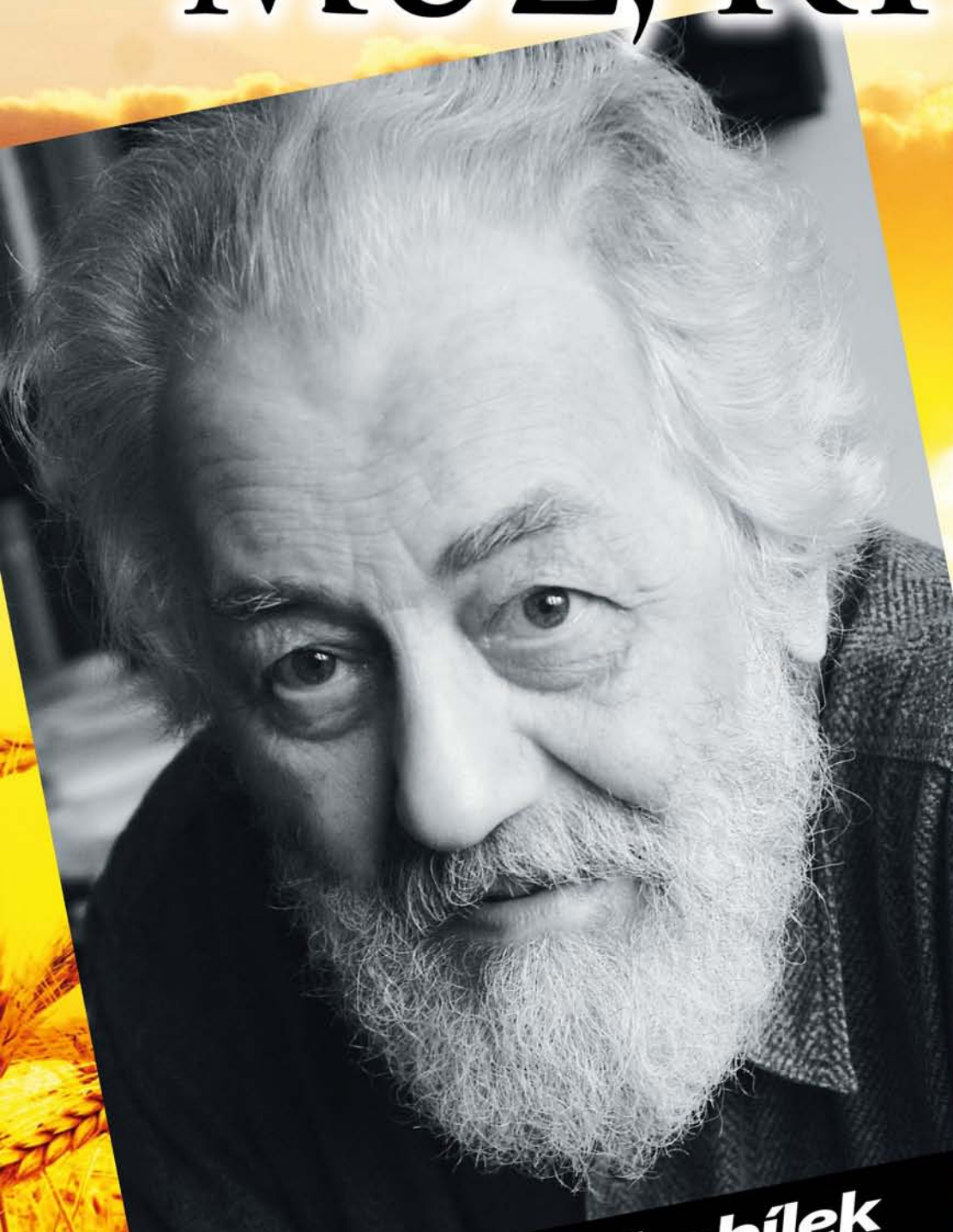

MUŽ, KTERÝ

*„Pokaždé nám nejmíc
chybí, o čem nevíme,
že to máme.“*

V. Zadrobílek

Vladislav Zadrobílek

(* 14. listopadu 1932 Stodůlky,
06.10 SEČ – † 11. prosince 2010 Praha, 0.05 SEČ)

SÁZEL KNIHY

Mnozí naši čtenáři mají jeho knihy ve své knihovničce, aniž by tušili, že si společně s knihou přinesli domů stále živoucí odkaz výjimečného muže, jenž tvorbou i cennými praktickými zkušenostmi ze světa magie, alchymie, kabaly a dalších hermetických oborů ovlivnil hodně lidí. Jak na *Vladislava Zadrobílka (1932-2010)*, známého především pod pseudonymem *D. Ž. Bor*, vzpomínají ti, kdo ho dodnes mají hluboko ve svém srdci?

Když jsme tento článek s jedním z jeho dvou žáků, hermetikem *Michalem Stránským*, připravovali, neměli jsme ani tušení, jak velkou a nadšenou odezvu bude tento skromný nápad mít. *V redakci se nám sešlo tolik milých vzpomínek, že jsme se rozhodli dát postupně prostor všem, kdo se rozhodli na Vladislava Zadrobílka zavzpomínat společně s námi.* Právě držíte v ruce první díl unikátního seriálu na pokračování, v němž se o nezapomenutelné legendě naší generace dozvíte i to, co z odborných textů nemáte možnost vyčíst. Jeho nejbližší souhlasil s tím, že vám přiblíží některé společné úsměvné historky, na něž rád vzpomíná. Děkujeme tedy touto cestou všem, kteří se na tomto unikátním seriálu podílejí a budou podílet. Ale ještě

dříve, než dáme prostor jeho žákům, rodině a přátelům, měli bychom čtenářům, kteří jeho jméno nikdy neslyšeli, připomenout některé důležité okamžiky života tohoto výjimečného muže.

... víte například, že se kdysi vyučil zahradníkem a své obrovské hermetické znalosti uplatnil i při své výpomoci na rekonstrukci Kuksu? Během komunismu vystřídal Vladislav Zadrobílek řadu profesí. Pracoval u vysokých pecí, byl strojníkem v čistírně plynu, divadelním kulísákem, svářečem, antikvářem, elektrikářem, pracovníkem v reklamě, restaurátorem, knihařem atd. „*Budu vším, čím budu chtít,*“ říkával. *Kromě toho všeobyl také významným českým hermetikem, básníkem, prozaikem, hudebníkem, malí-*

řem a v neposlední řadě také vydavatelem samizdatu (v letech 1971-1989) a majitelem nakladatelství Trigon. Díky jeho pestré nakladatelské činnosti dodnes existuje celá souvislá řada kvalitních původních textů přeložených z latiny, staroněmčiny a francouzštiny, umožňující v češtině studium tradičního esoterismu přímo od pramene. Právě prodejna nakladatelství Trigon, jež současně fungovala i jako antikvariát, byla svého času »okultní Mekkou« mnohých zvědavých studentů hermetických děl. Jen málokomu ale bylo odhaleno, že starší usměvavý muž se stříbrnými vlasy a vousy, který se občas v antikvaritu objeví a s některými z nich prohodí pár slov, je proslulý autor a vydavatel mnoha hermetických knih, jež si návštěvníci kupují a nadšeně obdivují.

„Pan Zadrobílek nikdy neříkal lidem přímo, o co by se měli zajímat. Jen trpělivě čekal, co si vybere jeho či její srdce, a pak je v tom podporoval nebo neznatelně tvaroval. Jeho vědoucí úsměv měl ohromné přesahy do různých oborů.“

*Michal Stránský (*1980), žák Vladislava Zadrobílka, hermetik, spagyrik, výtvarník a ilustrátor, <http://hermeswell.com>*

DOBRODRUŽSTVÍ S MAGICKÝMI KLÍČKY

Bylo mi tehdy osmnáct let, když jsem si koupil magickou knihu *Klíčky Salamounovy*, vydanou nakladatelstvím Trigon. Natolik mě toto dílo uchvátilo a pohltilo, že jsem se rozhodl osobně se vydat do Prahy na adresu, jež byla v knize uvedena. Vnímálem jsem to jako dobrodružství s nejasným cílem. Když jsem vstoupil do prodejny nakladatelství, která byla zároveň i antikvariátem, zůstal jsem v onémělém úžasu. Objevil jsem ráj plný hermetických knih, o kterém se mi ani nezdálo. Neměl jsem vůbec tušení, že už bylo vydáno takové množství kvalitní hermetické literatury v češtině.

Za pultem stála mladá žena, s níž jsem se po chvíli dal do řeči. Tehdy jsem neměl ani zdání, že je to *Karolína Zadrobílková*, starší dcera mého budoucího učitele. I když mi

jména jako *Jan Kefer*, *Pierre de Lasenic*, *Papus* a další nebyla úplně neznámá, byl jsem jako v »Jiříkově vidění«. Knihy o hermetismu nebyly běžně k dostání, jak je tomu dnes. Při své první návštěvě jsem skoupil, co se dalo – a hlavně, co mi peněženka studenta dovolila – a pustil se do čtení. Do Trigonu jsem pak s bušícím srdcem jezdil pokaždé, kdy jsem měl cestu do Prahy. Postupně jsem skupoval další a další literaturu, a tím se mi otevíral úplně nový svět, v němž jsem našel radost a své srdce.

VELKÉ PŘÁTELSTVÍ S »DCEROU ALCHYMIKOVOU«

S Karolínou jsme se po čase spřátelili a já s ní konzultoval otázky, které mi byly nejasné. S ohromným úžasem jsem zjišťoval, že to není jen »obyčejná« prodavačka knih, ale že

M. Stránský a V. Zadrobílek při tvůrčí práci

Pokračování na str. 70-71

má poměrně zajímavé znalosti z kabaly, magie a dalších oborů hermetismu. Bylo to povznášející, protože jsem ještě neměl moc přátel, kteří by se zajímali o to samé co já. Moc rád jsem si s ním povídal, a kdykoliv to bylo možné, jezdil jsem za ním do antikvariátu. Je až neuvěřitelné, jak dlouho mi trvalo, než jsem přišel na to, že je »dcerou alchymistovou«, protože ona sama neměla potřebu tuto informaci komukoliv sdělovat. **Až později jsem pochopil, že o lidech, kteří ji zaujali a měli podle ní čistý zájem o duchovní nauky, vyprávěla svému otci a ten, pokud se jí podařilo v něm zažehnout jiskřičku zvědavosti, se s nimi později setkal. Karolína díky bohu vyhodnotila, že nepatřím mezi blázný ani slídily a naše setkání zprostředkovala.**

Jednoho dne, když jsem byl opět v Trigonu, přišel do prodejny starší pán v papučích (Zadrobílkovi tehdy bydleli šest pater nad krámkem), jemuž jsem byl představen. Prohodili jsme spolu tehdy jen několik slov. Náš vztah se vyvíjel postupně. **Musel jsem mu dokázat, že mám skutečný zájem se učit, aby věděl, že neztrácí ve svém pozeňnaném věku tak drahý čas.** Mně a mému kamarádovi Lukášovi, který se stal také jeho žákem, půjčoval na základě našich – v té době poněkud hloupých a naivních, přesto upřímných – dotazů i díla ze své soukromé knihovny. Tímto způsobem jsme se už v počátcích našeho hledání dostali například k vzácným textům přednášek **Jana Kefera** na *Svobodné škole hermetické*, které stenograficky zapsal **Ladislav Málek**. Pro nás začátečníky to byla skvělá volba a hlavním úkolem, který nám pan Zadrobílek beze slova uložil, bylo samostudium.

POKUS - OMYL

Trvalo nejméně dva až tři roky, než jsme s Lukášem přišli na to, jak s ním máme komunikovat. **Astrologicky svého dvojitého Štíra rozhodně nezapřel a ne nadarmo mu Karolína usměvem říkávala «Vrchní mlž».** Ani ne tak ve smyslu perlorodky, jako kvůli jeho neuvěřitelné schopnosti »mlžit« kolem otázek, na které nechtěl či nemohl odpovědět. Pokud se s ním člověk nenaučil jednat, moc se toho od něj nedozvěděl. Na přímé otázky nikdy neodpovídal přímo, ale v hádankách, a čirou pravdu obvykle sděloval žertem. **Když jste se jej na něco zeptali, podíval se na vás a totálně svým úsměvem či neurčitou odpovědí odzbrojil. Velmi brzy jsme s Lukášem pochopili, že pokud chceme vést s panem Zadrobílkem smysluplné rozhovory, musíme získat určité kompendium znalostí o věcech, které nás společně zajímaly, a to v takové míře, aby naše společné debaty naplňovaly i pana Zadrobílka.** Skoupili a přečetli jsme, co se dalo, a naše dotazy začaly mít rozumnější podobu. Díky tomu nám začal ukazovat další záchytné body a doporučovat další konkrétní literaturu.

M. Stránský a V. Zadrobílek

INSTALATÉR NA VYSOKÉ ŠKOLE

V jeho blízkosti jsem zjistil, že existuje ještě jiný svět – duchovní – o němž mě na středním odborném učilišti nic nenaučili. Stále více mi docházelo, že si musím doplnit vzdělání v oboru historie a filosofie, abych mohl začít získané informace propojovat s jinými tak, aby mi dávaly smysl. A byl to právě on, kdo mne inspiroval, abych se začal učit hebrejštinu, judaismus a další obory, jež dosud unikaly mé pozornosti. Už jako pracující instalatér s maturitou jsem se přihlásil na vysokou školu ZČU, na katedru religionistiky.

Můj vztah s panem Zadrobílkem byl jakousi »archeologií snů« a hledáním »pravého života«. Když někdo z nás, věčných studentů, objevil v textech či knihách něco zajímavého, dlouze jsme to rozebírali ze všech možných stran. Naše výuka však probíhala jinou formou, než bývá obvyklé. Pan Zadrobílek nám například ukázal nějaký obrázek z egyptské mytologie a vyzval nás: **„Teď mi k tomu něco řekněte.“** Podle toho, jak byl s odpovědí a rozsahem znalostí spokojen, zasvěcoval nás do hlubších úrovní. Když mi došlo, kolik toho musel pan Zadrobílek během života přecíst a na jak obrovských vědomostních základech samostudia stojí, musel jsem se snažit dělat to samé. Jedině tak bylo možné nacházet s ním společná témata. Na základě vlastní zkušenosti jsem pochopil, že formální vzdělání jakékoliv úrovně není překážkou k dalšímu samostudiu. Moje profesorka na judaismus mi se smíchem říkávala: **„Když Bůh tvořil svět, také byl instalatérem. Když dělal velkou potopu, nejprve musel pootvírat spoustu koutků...“**

NENÍ HLOUPÝCH OTÁZEK

Dnes – zpětně vzato – bych si za některé jálové dotazy, které jsem panu Zadrobílkovi kdysi položil, nafackoval, protože mám pocit, že jsem dostatečně nevyužil šanci, jež mi byla dána. Dodnes vidím jeho usměvavé shovívavé oči, když jsem ho zatěžoval nesmysly. Byl jsem ale na začátku a jako téměř všichni řešil především svůj osobní život. Když se **Pavel Turnovský** dozvěděl, že si nás s Lukášem vzal pan Zadrobílek pod svá křídla, soukromě nám

řekl: **„Kluci, vy ani nevíte, jaké máte štěstí.“** Jeho slova jsme pochopili až za mnoho let.

Ke konci svého života pan Zadrobílek stále pracoval a posledních deset let téměř vůbec nevycházel z domu. Jak sám řekl: **„Velkou část svého života jsem proleňoval a ten zbytek musím propracovat.“** Jeho přátelé o něj občas měli strach, ale on měl jasno: **„Já to dělám, protože musím.“** Spal čtyři hodiny denně a zbytek času pracoval, četl a studoval. V době, kdy jsem ho poznal, byl nesmírně pilný. **Největším darem, který nám s Lukášem mohl dát, byl jeho vzácný čas a pozornost. Nyní, sedm let po jeho smrti, si to naplno uvědomujeme. Pan Zadrobílek byl naším duchovním otcem, v jehož přítomnosti jsme oba měli možnost si nescetněkrát ověřit, že to, o čem se píše v duchovní literatuře, skutečně existuje.** Možná už se vám to také někdy v něčí přítomnosti stalo. Když takového člověka blíže poznáte, tak najednou zjistíte, že je v něm něco, co dokážete vnímat, ale neumíte popsat. U mě to bylo tak, že když jsem se s ním více sblížil, uvědomil jsem si, že v sobě má něco, co se mi od srdce líbí. **Byla to vznešenost, moudrost a poznání, které přesahovaly lidskou formu.**

VÍC NEŽ »JEN« SLOVA

Kdysi mi vyprávěl, že byl původně ateistou, který se stal pravověrným hermetikem až poté, co si toto učení sám ověřil. Vyzkoušel všechno možné a časem zjistil, co je pro něj prakticky použitelné a co ne. **Říkával, že hermetismus je na pomezí umění a vědy. Aby jej člověk pochopil, musí nejprve něco vědět a zároveň musí být »vlastním umělcem«.** A stejně jako každý hermetik svou víru získal díky vlastní zkušenosti. **To, o čem psal, sám prožil. I když se to o něm všeobecně neví, tak nejenže magii, alchymii, astrologii, spagyrii a kabalu prakticky ovládal na vysoké úrovni, on je i žil a své praktické zkušenosti přenesl i do svých knih.**

CESTA DO PRAVĚKU

Jedinou možností, jak se s panem Zadrobílkem sejít, bylo přijít za ním domů. Většinu návštěv kvůli svému pracovnímu nasazení obvykle odmítal, ale pro mne a Lukáše míval dveře otevřenější častěji než pro ostatní. Občas nám vyprávěl, jaké má plány a proč významně omezil své ostatní aktivity. **»Narodil jsem se sám sobě askezi, aby nebyl nijak ovlivněn venkovním světem a mohl se věnovat napsání své poslední knihy Tajemný svět pravěku. (Asketa je člověk, který se prakticky zřekl světských zájmů, aby mohl dosáhnout pokroku v duchovním životě, pozn. red.) Oddělen od okolního světa podnikal astrální cesty do pravěku či starověku, aby uzřel, co se tam dělo, a svá vidění se pak snažil rekonstruovat do textu knihy nebo do svých básní.** Tato kniha byla po jeho smrti vydána,

ale ne v kompletní podobě. Je to smutné, ta kniha byla jeho poslední dílo, kterému mnoho obětoval...

Mnohokrát se stalo, že nám otevřel dveře a byl bílý jako stěna a o pět minut později měl zase zpátky svou barvu. Oba jsme s Lukášem věděli, že byl ještě před chvílí někde na »výletě« v pravěku. Ostatně zmínka o jeho badatelské technice se objevuje i v jeho básnické sbírce *Plankty* (2009): „Půl páté ráno. Stále ještě nespím. Promítám do tmy u stropu pradáváné děje.“ Zajímavé bylo, že žebříkem k jeho astrálním cestám do pravěku byl jazyk (*lingvistika*). **Proto ustavičně studoval egyptštinu, babylonštinu, akadštinu, hebrejštinu a další kabalistické klíče, které mu umožňovaly otevřít ty správné dveře. Stejně tak důležité byly historické předměty a archeologické reálie, skrze něž bylo možné se do doby, kterou chtěl vidět a poznat, doslova propadnout.** To, co viděl, se snažil dále interpretovat na základě archeologických poznatků atd. Z toho je možné pochopit, že dorovnat naše znalosti s jeho bylo pro nás velice těžké a nemožné. **Byl to čistý praktik, který neměl žádnou potřebu své konkrétní praktické zkušenosti s lidmi ve svém okolí sdílet. Bavil se o nich jen s těmi, které si vybral, a i ty neustále zkoušel, jestli na to mají. Věděl, kam je může takřkajíc pustit a kam zatím ne.** O tom, že měl obrovské praktické zkušenosti s magií, alchymií i psychurgií nemohlo být pochyb, pokud člověk měl možnost s ním určitě věci otevřeně konzultovat.

SEN O UNIVERSALII

Rád bych ještě čtenářům přiblížil jednu důležitou část života pana Zadrobílka, protože kdysi velmi zasáhla jeho srdce. Jak mnozí z vás vědí, ještě před počátkem 2. světové války, než nacisté začali hermetiky tvrdě pronásledovat a postihovat, fungovala u nás *Společnost českých hermetiků Universalia*. Společnost začala někdy před rokem 1937 ze svých prostředků vydávat časopis *Logos*. Do periodika přispívali autoři mnoha zvucných jmen a skuteční mistři ve svých oborech: **J. Kefer, P. Lasenic, F. Kabelák, T. Abba** a další. Vyšlo celkově sedm ročníků (*poslední roku 1940*), než byl Jan Kefer, tehdejší předseda společnosti, zatčen a umístěn do koncentračního tábora, kde zemřel. Ostatní členové *Universalie* dožili v ústraní bez pochopitelné snahy své poznání veřejně sdílet. Texty, které se po nich zachovaly, by se zřejmě na veřejnost nikdy nedostaly v takové míře, nebýt Vladislava Zadrobílka a jeho vydavatelství. V roce 1990 se mnohým hermetikům splnil dávný sen a tradice *Universalie* byla obnovena. Na počátku nové *Universalie* byl velký elán a do její činnosti se zapojily i špičky hermetické společnosti u nás. **Její součástí byl nejen pan Zadrobílek, ale také Milan Nakonečný, Pavel Turnovský, Ladislav Moučka, Martin Stejskal...** Společně s ostatními členy se snažili navázat na původní tradici *Universalie* a po více než 50 letech

obnovili i vydávání časopisu *Logos*. Vše vypadalo idylicky a sen těch, kteří toužili »přetrženou nit« znovu navázat, se začal plnit – ne však nadlouho, jak se ukázalo později.

JE SNAD NĚCO DŮLEŽITĚJŠÍHO NEŽ LOGOS?

Časem bohužel došlo k velkým rozbrojům mezi starší generací a mladými členy. Obě skupiny totiž měly odlišné představy o tom, kam by se měla společnost *Universalie* ubírat. Mladí nadšenci nesmírně toužili po praxi a okamžitých výsledcích, zatímco starší generace je varovala, že k poznání musí člověk dojít časem a s velkou trpělivostí. **Objevil se jistý pan Pikárd, který mladým zamotal hlavy, a starší členové, když si uvědomili, že se z jejich vysněné společnosti stává spíše »sekta«, znechuceně odešli.** Vše začalo tvrzením pana Pikárda, že písmeno »S« ve slově *Universalie* je zdrojem negativní energie a je třeba ho změnit na »Z«. Tehdy byli starí přehlasováni mladými, kteří si vytvořili »novou společnost *Univerzalia se Z*«. Ta už ale neměla s egresem a tradicí původní *Universalie* nic moc společného.

Jak moc to pana Zadrobílka niterně zasáhlo, popsal ve své knize *Časobraní*. V *Univerzalii* bylo zvoleno nové vedení a vůči těm, kteří společnost opustili, vznikla zášť. Vladislav Zadrobílek se ale svých ideálů nikdy nevzdal, a tak vlastním nákladem i nadále vydával časopis *Logos*. To se mnoha lidem nelíbilo, přestože ve skutečnosti nikdo jiný nechtěl časopis za své peníze vydávat, neboť to byla činnost víceméně charitativní. *Logos* nejprve vycházel dvakrát do roka, později jen jednou ročně, zato s rozšířeným obsahem, ale fakticky do něj přispívalo jen několik lidí. Většinu článků psal Vladislav Zadrobílek pod mnoha pseudonymy sám. **Přesto či právě proto byl časopis *Logos* nejlepším hermetickým periodikem, které v naší zemi za jeho života vycházelo.** Nakladatelství Trigon pod vedením Vladislava Zadrobílka vydávalo vše, co on považoval za kvalitní. Když se ho mladí hledající ptali, jaké konkrétní knihy by jim doporučil, odpovídal jednoduše: „Cokoliv z toho, co jsem vydal.“

OTEVŘENÉ DVEŘE...

Přijít na to, kdo je **D. Ž. Bor**, nebylo pro lidi přicházející »zvenku« lehké. Vzpomínám si na úsměvnou historku přímo z Trigonu, kdy tam přišel náš společný kamarád a zeptal se Karolíny: „Prosím tě, a ten *Dé Žed Bor*... Je to důvěryhodnej zdroj?“ Já se začal smát a Karolína odpověděla: „Je.“ Nic víc, nic máň... Prodejna Trigonu měla funkci síta či dveří, přes jejichž práh bylo nutné vkročit tou pravou nohou, aby se příchozí mohl setkat s panem Vydavatelem...

Když se původní sestava polistopadové *Universalie* kvůli vnitřním rozporům rozpadla, byla starší generace natolik zklamaná a znechucená přístupem mladší generace, že se uzavřela do sebe a neměla už potřebu coko-

liv sdílet či navazovat nové kontakty. **Jejich sen o tom, že budou pokračovat v Keferově, Lasenikově či Abbově odkazu, se rozplynul a veškeré jejich veřejné úsilí přišlo vničit. Pan Zadrobílek, stejně jako mnozí další ze starší gardy bývalých Universalistů, měli až příliš práce s vlastními projekty a s mladými, kteří byli až příliš zbrklí, se už z pochopitelných důvodů nechtěli příliš družít.** Karolína nám s Lukášem nesmírně pomohla v tom, že nám k těmto pánům, **Zadrobílkovi, Nakonečnému, Kvasničkovi, Moučkoví** a dalším, otevřela dveře. Získat si důvěru některých z nich bylo snazší, jiní byli opatrní, aby se znovu nespálili, a dlouze nás prověřovali, zda jim stojíme za námahu a obětování vlastního času. **Teprve nedávno jsme si s Lukášem naplno uvědomili, že v okamžiku, kdy se naše osudy spojily s osudem pana Zadrobílka, jsme se jako poměrně mladí stali pamětníky i součástí historie českého hermetismu.**

SKRYTÁ POSELSTVÍ

Největší odkaz pana Zadrobílka osobně vidím v kvalitní a krásné hermetické literatuře, která nás všechny přežije. Podařilo se mu ji vydat v takové míře, že zřejmě nebude možné ji v případě nějakého politického převratu všechnu zlikvidovat, tak jak se to s podobným typem literatury podařilo několika režimům v minulosti. Díky němu máme možnost studovat kvalitní hermetická díla v českém jazyce i v precizních překladech z jazyků ostatních. Jeho alchymistická knihovnice *Logosu* má do dnešního dne 12 svazků. Je to velký a výjimečný projekt světového měřítka a je až neuvěřitelné, že vznikl v tak malé zemi, jako je ta naše. To samé platí o hermetické edici *Bibliotheka Horev* jeho přítele a kamaráda, vydavatele **Vladimíra Kvasničky** (*nakladatelství Vodnář*).

Pan Zadrobílek byl šířitel poznání, které rozléval tak chytře, že ho člověk najde, pokud má o něj opravdový zájem a je ke studiu intelektuálně připraven. A ještě něco. **Měli byste vědět, že to byl velký tajnostkář s obrovskou zálibou v hádankách. Čas, kdy budou tyto hádanky rozluštny, pro něj nehrál žádnou roli. Ve svých textech zanechával poselství, mnohdy i konkrétním lidem a bylo, je a bude jen na nich, kdy a zda jim porozumí.** V jedné z jeho básní, v níž se zpovídal ze svého života, jsem až dva roky (!) po jeho smrti objevil rozsáhlou zprávu určenou mně, která se vázala k tomu, co jsme spolu kdysi probírali. **Jako blesk z čistého nebe mě prostřednictvím těch řádků zasáhlo další poznání. Když mi to došlo, úpně mě z toho zamrazilo.** Za jeho života jsem tomu, co mi chtěl sdílet, ještě nebyl připraven porozumět, ale on si počkal. Kdysi mi tu knihu básní dal s věnováním „*Michalovi Arboriovi za vše, co pro mne učinil. Díky. D. Ž. Bor.*“

*Michalovi Arboriovi za vše, co pro mne učinil. Díky.
Praha 9. června 2009
D. Ž. Bor*

„S úsměvem přijímal poklony svých vrstevníků, ale o to vehementněji se klaněl všem mladým příchozím, protože mezi nimi jsou budoucí Mistři. Bylo to odzbrojující.“

LUKÁŠ LOUŽECKÝ,

žák Vladislava Zadrobílka, historik a redaktor hermetické literatury

Nad rukopisem tohoto článku, který má být radostným poselstvím, jsem si uvědomil, jak je těžké mluvit o panu Zadrobílce. Byl hermetikem, a pravděpodobně jedním z nejvýznamnějších hermetiků naší současnosti. Byl básníkem, a neváhám opakovat myšlenku Martina Stejskala, že snad nejlepším českým básníkem přelomu 20. a 21. století.

Byl vynikajícím výtvarníkem, milovníkem surrealismu, informelu i starých mistrů, prozaikem, uměleckým knihařem, hudebníkem a vlastně je těžké říct, kde všude byl kumštýřem. Snad mi suďičky, které shlížejí na psaní tohoto článku, prominou, ale na tom vlastně nezáleží. **Byl univerzální. Z osobní stránky byl Vladislav Zadrobílek usměvavý vědoucí pán, vyzbrojený velkou dávkou humoru a překvapující pohotovostí.**

Pokud mám napsat alespoň trochu objektivní životopisný medailon, zároveň dodám, že všechna tato sláva byla vedlejší. Snad nejrychleji to mohu vyjádřit anekdotou: *Poněkud zvědavým novinářkám, které ho obklopily, se představoval provinilými slovy „Já jsem nějaký člověk. Máš tu čest také s lidmi?“ A novinářky viditelně znejistěly... Jindy, na své výstavě v Černčicích u Loun, kterou pořádal jeho přítel Pavel Vejrážka, s úsměvem přijímal poklony svých vrstevníků, ale o to vehementněji se klaněl všem mladým příchozím, „protože mezi nimi jsou budoucí Mistři“.* Bylo to odzbrojující a nedalo se nic dělat. A to se stávalo pozoruhodně často.

PRÁZDNÉ LISTY V ŽIVOTOPISU

Pan Zadrobílek vlastně určil formu tohoto vzpomínání, když na sklonku svého života napsal dvoudílný životopis (*Časobraní I-II*), na který mohu odkázat všechny zájemce o faktografii. Když jsem první díl přečetl ještě z rukopisu, byl jsem udiven, že je v něm velmi málo zmínek o jeho vlastních zkušenostech z oblasti hermetismu. Odpověď byla nečekaná: *„Já o tom nechci psát, to radši, aby se o tom povídalo!“* A smích. A tak se nedá nic dělat, budeme muset povídat a ptát se, co se stalo předtím, než kdosi vystoupil z archy.

TAJEMSTVÍ PSEUDONYMU

Vladislav Zadrobílek používal v hermetických kruzích pseudonym **D. Ž. Bor**. Toto jméno sice původně vzniklo, aby ho chránilo před těmi čtenáři jeho samizdatů, kteří byli placevní státní bezpečností, ale roli »první matoucí soustavy« plnilo ještě dlouho po revoluci. **Mnoho lidí se totiž ptalo, co znamenají písmena D. Ž. B.** Pokud vím, pan Zadrobílek sám šířil nejméně deset různých výkladů, z nichž nejstřízlivější je, že velké písmeno **Ž.** jsou

jeho iniciály (*V. Z.*), napsané nad sebou. Na některých svých výtvarných pracích z 80. let se podepisoval *Dazkiel Bor*, ale kdo ví, zda to přísně vzato souvisí. Většina těchto výkladů byla míněna jako nadsázka. Například: *„To mám proto, že jsem nikdy neseděl na Borech“.* Já si ale myslím, že jen jediný z nich je pravý. **B** zřejmě představuje písmeno **Bet**, jímž začíná hebrejsky psaný Starý zákon, a slovo **Ór**, **Ór bahir**, metafyzické světlo úsvitu prvního dne stvoření. Pan Zadrobílek nechtěl psát

Lukáš Loužecký, V. Nováková a V. Zadrobílek

z osobního hlediska, **a tak svým podpisem poukazoval na všeobecnou Jednotu.**

POČÁTKY JEHO STUDIA

Z jeho vyprávění vím, že se o hermetismus začal zajímat vlastně náhodou. Od jednoho ze svých četných přátel dostal několik knih o alchymii, které počátkem 20. století vydal kladenský znalec alchymie Otakar Zachar. Zaujal ho jejich obsah, a protože jim nemohl na první pohled rozumět, »vlezl si do nich«. Text těchto knih se zprvu snažil interpretovat pomocí obrazů, které se v nich místy vyskytovaly; srovnával je s uměleckou literaturou a později se začal zabývat jednotlivými použitými slovy, protože vznik lidské řeči ho tak jako tak oslovoval. Z dalších skromných podnětů se vyvinul jeho celoživotní zájem. **Vladislav Zadrobílek se stal mezinárodně uznávaným znalcem alchymie a byl pozitivně hodnocen i v České republice. Díky jeho redaktorské a zčásti i překladatelské práci vyšlo česky mnohasvazkové kompen-**

dium nazvané Alchymická knižnice Logosu, které obsahuje reprezentativní výběr nejdůležitějších klasických alchymických traktátů. Napsal i několik vlastních knih o tomto tématu, z nichž nejznámější je »nový hermetický cestopis« *Napříč říší královského umění* (1995). Redigoval mnoho dalších alchymik, a to jak oficiálně vydaných, tak samizdatových.

OBLÍBENÉ KNIHY A NAUKY

Z alchymických autorů oceňoval **Fulcanelliho**, ale jako nejhlubší dílo opakovaně zmiňoval středověkou obrazovou knihu *Mutus liber* a středověký traktát *Turba philosophorum*. Zajímal se ale také o díla spagyriků a iatrochemiků. Zřejmě je studoval velmi podrobně, protože mně z paměti upozornil

na jednotlivé textové odchylky různých starých vydání. Výše však hovořím o hermetismu, který bych v žádném případě nechtěl zužovat na alchymii. Pokud je mi známo, z podnětů alchymických a historických se postupně rozvinul zájem o mnohá další odvětví hermetismu. Pro velkou část z nich by se patrně dalo použít označení praktická psychurgie (či *praktická mystika*), ale to V. Zadrobílek v této podobě nepoužíval.

Za jeden z nejdůležitějších nástrojů k poznávání lidské duše považoval *mýtoetymologii*, tedy nauku hledající souvislosti mezi kořeny a semeny (*vnitřním významem*) slov. Používal ji, aby odhalil význam každodenních názvů (*tlama, tlapa*), ale i svatých jmen různých kultur. **Řekl mi, že může potvrdit z vlastní zkušenosti, že řeč vznikla, aby člověka dovedla k posvátnému.** Tuto myšlenku použil i ve svých básních (*„... jaképak puďy, když se to učí lidskou řečí!“*). Mýtoetymologie se tedy *„dotýká počátku stvoření, protože písmena vznikla na samém*

počátku všeho“ a úzce souvisí s darem správného vidění (*samma-ditthi*), známého nejen buddhistům. Na základě poznatků, které touto cestou získal, napsal volnou mýtoetymologickou trilogii (*nebo snad jednu postupně se rozvíjející knihu*) složenou z titulů *Zlatý a železný věk* (1990), *Abeceda stvoření* (1993), *Tajemný svět pravěku* (2012). Poslední z těchto knih, kvůli níž, jak mi sám řekl, „strávil deset let v klauzuru“, a kterou považoval za vrchol svého díla, byla bohužel při vydání poněkud zkrácena.

MEZI ČTYŘMA OČIMA

Vladislav Zadrobílek mi jednou s úsměvem stručně vyprávěl, jak se stal citem hermetické tradice, ačkoliv „v tomto světě začal jako materialista“. Jeho celoživotní zájmy, které naplnil dlouholetým studiem i praxí, mu postupně ukázaly oba její proudy: „*tradici sestupující k člověku z nebe, z jeho nitra*“ a „*tradici historickou, dílo našich předků*“. Domnívám se, že považoval za svůj životní úkol přetlumočit některé tradiční nauky dnešním jazykem. V době, kdy jsem ho poznal (*tedy zhruba v roce 1999*), byl jeho hlavním zájmem již »pravěk«, *tedy hermeticky interpretovaná minulost lidstva, vztahující se k poznání skutečné podstaty člověka*.

V tomto rozhovoru o tradici mi poodhalil některé části své osobní praxe, na které jsem se jinak marně ptal. Vzpomínal, jak se »náhodou« dostal se svým kolegou básníkem na návštěvu k *Vladimíru Holanovi*. Původní záměr, že hlavním tématem bude literatura, vzal brzy z své. *Vladimír Holan po chvíli vycítil, že zájem obou návštěvníků není čistě literární*. Volně cituji: „*Holan odešel a přinesl menší knížku, ze které nám četl sumerské texty praktické ceny, a vyprávěl nám, jak za pozdních nocí pomocí určité metody nahlíží na dění pravěkého lidstva. Vzpomínám si, že nás úzkostlivě varoval, abychom v takových postupech byli opatrní. Dodnes nevím, jestli četl svůj rukopis, nebo jestli nám plynule překládal tištěnou knihu, kterou komentoval. Ptal jsem se na to později několika Holanových obdivovatelů, ale ti se k tomu nechtěli vyjádřit.*“

Tento rozhovor, jehož obsah byl jinak soukromého rázu, *jsem si připomněl v červenci 2010*, když mi pan Zadrobílek četl ukázkou z rukopisu *Záhadného světa pravěku*. V textu byli zmiňováni »pánové z Eridu«, o nichž jsem do té doby nic neslyšel, a tak jsem se na ně autora zeptal.

Následoval dvacetiminutový výklad, ve kterém převládala fakta z německé archeologické literatury, ale kde se mihlo i několik slov o ověřování těchto dat. V tu chvíli jsem si uvědomil, že snad již nazírá za oponu dění...

11. prosince 2010 krátce po půlnoci překročil práh oddělující světy.

„Osobně Vládu považuji za jednoho z největších básníků současnosti.“

Mgr. Ivo Purš, Ph.D. (*1964),

český historik umění a hermetických tradic a překladatel

❗ Jaký byl váš vztah s panem Zadrobílekem? Jak často jste se scházeli a jak tato setkání obvykle probíhala?

Setkali jsme se v roce 1990, kdy se připravovalo obnovení společnosti čs. hermetiků *Universalia*. Poměrně rychle jsme se sprátelili. Vláška také začal spolupracovat s obnovenou revue *Analogon*, a já se postupně seznamoval s hermetismem, o němž jsem v té době ještě měl poněkud mlhavé představy. Od té doby se jsme se nepravidelně scházeli, navštěvoval jsem jej v jeho krásném bytě plném knih a obrazů. Vždy to byl příjemný a obohacující zážitek (*často i v ryzé hmotné podobě nové knihy, kterou jsem si odnášel*).

Někdy od roku 1995 jsme se scházeli pravidelně spolu s *Martinem Stejskalem, Vlastíkem Šimkem a Tomášem Vondrovicem* nad překladem *Fulcanelliho Příbytků filosofů*. Hodně jsme nad touto knihou diskutovali a myslím, že to byla pro nás všechny šťastná a skutečně plodná a inspirativní setkání.

❗ Mohl byste se prosím pokusit popsat, jaký byl v soukromém životě? Jaké charakterové vlastnosti, koníčky, znalosti atd. jste na něm obdivoval?

Cenil jsem si jej jako člověka, který byl podobně jako moji přátelé ze surrealistické skupiny schopen tvořit zcela na rubu tehdejší oficiální kulturní scény, bez ohledu na ni i na potenciální problémy a sankce, které z tohoto nezávislého postavení vyplývaly. Takové postavy mne v tomto národě »Zbabělců« a poseroutků od dětství přitahovaly. Vláška byl dokladem toho, že neexistuje cosi jako »doba nesvobody«, ale pouze nesvobodní lidé, mezi nimiž ti, pro něž je svoboda jedinou možnou volbou, vyčnívají jako majáky.

❗ Co pro vás znamenal tento výjimečný renesanční člověk, který v sobě spojil umění básníka, spisovatele, nakladatele, výtvarníka, člena undergroundu, znalce alchymie, magie, kabaly či dalších tajných věd?

Znamenal pro mě především originálně a objektivně myslícího člověka, jehož myšlenky měly schopnost inspirovat. Takových osobností jsem potkal v životě jen několik, avšak to »jen« je vlastně z mé strany projev neskromnosti – řada lidí možná nemá to štěstí potkat ani jednu.

❗ Byly pro vás více zajímavé jeho literární a umělecké počiny, nebo díla z oblasti magie, alchymie a hermetismu?

Vláška byl velice erudovaný a vzdělaný hermetik, nicméně při našich hovorech jsme mluvili o daleko širším spektru témat. Rozhodně mne velmi zajímaly jeho poznámky k *Fulcanellimu*,

zatímco jeho vlastní hermetická díla, jako například *Abecedu stvoření*, jsem sice vnímal jako velmi originální, nicméně mi byla trochu vzdálená. Naopak jeho literární tvorba – poezie i próza – mne vždy oslovovala velice silně. Osobně ho považuji za jednoho z největších básníků současnosti.

❗ Jaká je podle vás jeho úloha či stopa v historii československého hermetismu, tedy v oblasti magie, kabaly, alchymie, astrologie?

Tuto stopu vymezují jeho práce autorské, překladatelské a editorské. Kromě produkce *Trigonu* je to samozřejmě revue *Logos*, podle mého soudu zdaleka nejlepší periodikum zabývající se hermetismem, které tu kdy vycházelo. Stručně řečeno, Vláška byl kongenitálním pokračovatelem předválečné generace hermetiků, jakými byli Jan Kefer, Pierre de Lasenic či František Kabelák. Řekl bych, že od každého z nich měl něco, avšak nad tím vším vládl jeho vytržený smysl pro humor, v němž se zvláštním způsobem mísila laskavost s typicky štírovskou žahavostí (*alespoň pokud šlo o mou osobu*). Kořeny tohoto humoru byly jak renesančně a patřičně rozevláté gargantuovské, tak i typicky středoevropské, pečetené nevrátně ztracenou souhrou tří kultur v našem životním prostoru, z nichž k té jedné měl Vláška přece jen o poznání blíže než k těm dvěma druhým... ■

■ **Už v příštím čísle:**

Vzpomínky dcery Karolíny a dalších přátel Vladislava Zadrobílka